

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
دفترخانه شورای عالی آمایش سرزمین

اسناد آمایش ۳۱ استان کشور

مُصوب شورای عالی آمایش سرزمین ۱۳۹۹/۱۲/۱۱

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور

دسیرخاژ شوراعالی آمايش سرزمین

شورایعالی آمايش سرزمین

۳.....	سند آمايش استان گلستان.....
۳۶.....	سند آمايش استان گیلان.....
۶۹.....	سند آمايش استان سمنان.....
۹۰.....	سند آمايش استان مازندران.....
۱۲۵.....	سند آمايش استان اردبیل.....
۱۵۱.....	سند آمايش استان آذربایجان غربی.....
۱۷۵.....	سند آمايش استان آذربایجان شرقی.....
۲۰۴.....	سند آمايش استان کردستان.....
۲۳۳.....	سند آمايش استان ایلام.....
۲۵۶.....	سند آمايش استان لرستان.....
۲۸۱.....	سند آمايش استان کرمانشاه.....
۳۰۰.....	سند آمايش استان همدان.....
۳۱۹.....	سند آمايش استان چهار محال و بختیاری.....
۳۳۵.....	سند آمايش استان خوزستان.....
۳۵۷.....	سند آمايش سرزمین استان اصفهان.....
۳۹۷.....	سند آمايش استان کهگیلویه و بویراحمد.....
۴۲۶.....	سند آمايش استان فارس.....
۴۴۷.....	سند آمايش استان بوشهر.....
۴۷۸.....	سند آمايش استان قم.....
۵۰۱.....	سند آمايش استان البرز.....
۵۱۹.....	سند آمايش استان تهران.....
۵۴۳.....	سند آمايش استان قزوین.....
۵۶۷.....	سند آمايش استان مرکزی.....
۵۹۴.....	سند آمايش استان زنجان.....
۶۲۳.....	سند آمايش استان سیستان و بلوچستان.....
۶۵۴.....	سند آمايش استان یزد.....
۶۸۸.....	سند آمايش استان کرمان.....
۷۲۶.....	سند آمايش استان هرمزگان.....
۷۴۸.....	سند آمايش استان خراسان جنوبی.....
۷۸۲.....	سند آمايش استان خراسان رضوی.....
۸۱۲.....	سند آمايش استان خراسان شمالی.....

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور؛ شورای عالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان آذربایجان غربی در افق ۱۴۲۴ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان آذربایجان غربی

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

شورای عالی: شورای عالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورای عالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست های جامعه در حوزه های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش ها و آرمان های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی - منطقه ای، شناخت قابلیت ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم انداز توسعه استان می باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص ها و مزیت های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت های آن: چشم انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می شود. چشم انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی - منطقه ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت های شناسایی شده، شناخت قابلیت ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده نگاری استخراج می شود. مأموریت های توسعه استان نیز منبث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم انداز، بازتاب دهنده جهت گیری ها و تخصص های توسعه استان و عرصه ها یا قلمروهای اولویت دار توسعه استان می باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعدد ممکن باشد، بدون آن که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی (مناطق) استان در قالب گدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد. **سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان:** مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم‌گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه (بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف (سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان آذربایجان غربی به قرار زیر است:

۶-۱- اهداف بنیادین

- ایفای نقش اساسی در تعاملات و مبادلات بین‌المللی کشور در بخش ترانزیت، لجستیک، تجارت و گردشگری
- شکست تله محرومیت استان و دستیابی به سهم مطلوب از اقتصاد ملی
- دستیابی به فرصت‌های برابر توسعه مبتنی بر ظرفیت‌های اقتصادی و اجتماعی استان
- بسط توان خودپالایی اکولوژیکی سرزمین و تعادل بخشی زیست محیطی در اکوسیستم‌های استان
- انسجام بخشی و دستیابی به یکپارچگی عملکردی در ساختار فضایی استان
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافند غیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۶-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش استان در تقسیم کار ملی

کشاورزی

- صنایع تبدیلی کشاورزی (نوشیدنیهای طبیعی و ...)
- تولید محصولات کشاورزی صنعتی (دانه‌های روغنی، چغندر)
- تولید محصولات باغی (سیب، انگور، میوه‌های هسته دار)
- کشت در محیط‌های کنترل شده

صنعت و معدن

- استخراج و فرآوری معادن (طلا، تیتان، باریت، سنگ تزئینی)
- صنایع غذایی (نوشیدنی، خشکبار)
- فرآوری گیاهان دارویی و عرقیات
- صنعت فرش (نقش افشار و ماهی)
- صنایع با تکنولوژی بالا و فعالیت‌های دانش بنیان

گردشگری

- گردشگری تاریخی- فرهنگی با عملکرد ملی و فراملی (تخت سلیمان در تکاب، قره کلیسا در چالدران، مقبره شمس تبریزی در خوی و تپه حسنلو در نقده)
- گردشگری طبیعی (دریاچه ارومیه، جنگلهای سردشت، رودخانه‌ها و ژئوسایت‌های زمین شناختی متعدد)

- گردشگری سلامت (در ارومیه و دیگر مراکز کانونی همچون شهر خوی، شبکه شهری همکار بوکان- میاندوآب- مهاباد و همچنین شهر پیرانشهر)

- گردشگری تجاری (در ماکو، ارومیه و کانونهای مرزی موجود)

خدمات و خدمات برتر

- خدمات لجستیک، ترانزیت و مبادلات بین المللی (در ارومیه، ماکو، شبکه شهری همکار بوکان- میاندوآب- مهاباد و تمامی کانونهای مرزی)

- علم و فناوری، آموزش و اقتصاد خلاق (با تمرکز بر ارومیه و در سطح دوم در خوی، شبکه شهری همکار بوکان- میاندوآب- مهاباد و همچنین شهرهای ماکو و سلماس)

انرژی

- ترانزیت و انتقال انرژیهای فسیلی به ترکیه و اروپا

- تولید انرژیهای نوین در بخشهای بادی، خورشیدی، زمین گرمایی و برقی

فرهنگی-اجتماعی

- ارتقای همکاریها و تبادلات فرهنگی و قومی در قطبهای ملی- فراملی فرهنگی در ارومیه و مهاباد

دفاعی و امنیتی و پدافند غیرعامل

- نقش کلیدی در تامین دفاع مرزی، امنیت ملی و پدافند غیرعامل

نقش استان در تقسیم کار منطقه ای

کشاورزی

- کشاورزی نوین و مکانیزه

- تولید محصولات باغی و دامی

- آبرزی پروری با عرضه در سطح استان و منطقه

- کشاورزی ارگانیک و تولید و فرآوری محصولات ارگانیک

صنعت و معدن

- استخراج و فرآوری سنگهای تزئینی و معادن غیر فلزی

- ایجاد اکوپارکهای صنعتی - معدنی با گرایش به فرآوری معادن

- صنایع تکمیلی و تبدیلی کشاورزی (خشکبار، عسل و ...)

خدمات

- زیرساختهای درمانی در ارومیه، خوی و شبکه شهری همکار جنوب استان با پوشش منطقه ای

– آموزش و فناوری در ارومیه، خوی و شبکه شهری همکار جنوب استان با پوشش منطقه‌ای

دفاعی و امنیتی و پدافند غیرعامل

– نقش اساسی در دفاع و امنیت منطقه و تحقق اهداف پدافند غیرعامل و امنیت ملی

۳-۶ چشم انداز توسعه استان

چشم انداز توسعه استان در افق به شرح زیر است:

سرزمین تالاب‌ها، تاج زاگرس، دروازه اروپا و رنگین کمان فرهنگ‌ها

«در مقیاس فراملی، به عنوان دروازه ارتباطات بین‌المللی کشور دارای نقش لجستیک، ترانزیت، بازرگانی و گردشگری است. در مقیاس ملی، برخوردار از نقش کشاورزی نوین و هوشمند، معدن و فعالیت‌های دانش‌بنیان با برخورداری از زنجیره‌های صنعتی مرتبط با نقش ملی است، که با بهره‌گیری از تنوع قومی- فرهنگی موجود، بسط فرصت‌های توسعه برابر و رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل به استانی: در مسیر توسعه، امن، متعامل، با زیست‌بومی پایدار و منسجم و یکپارچه تبدیل شده است.»

۴-۶ ماموریت‌های توسعه استان

استان آذربایجان غربی در راستای تحقق چشم انداز توسعه استان و جهت‌گیری‌های ملی آمایش سرزمین ماموریت دارد به عنوان یکی از دروازه‌های ارتباطات بین‌المللی کشور در حوزه گسترش صادرات، توسعه گردشگری و تامین خدمات لجستیک و توامان با ایفای نقش ملی در حوزه کشاورزی نوین، فعالیت‌های معدنی و سازماندهی زنجیره‌های صنعتی مرتبط، نسبت به توسعه زیرساختها، ارتقاء قابلیت‌ها، تامین خدمات پشتیبان، سازماندهی ضوابط و قوانین و اصلاح ساختارهای نهادی و هماهنگی نظامات بهره‌برداری اقدام نماید. در این راستا لازم است شورای برنامه ریزی استان شرایط و تمهیدات لازم جهت حفظ و صیانت از این رسالت و تحقق آن را در همه شئون اداری، عملکردی و نهادی استان ایجاد نماید.

۵-۶ راهبردهای پابرجا

– بسط زنجیره‌های فعالیت درون و برون‌بخشی مبتنی بر ارتقای مزیت‌های رقابتی استان و توسعه شبکه‌ای زیرساخت‌ها

– ارتقای شاخص‌های رقابت‌پذیری در رقابت با مراکز اقتصادی مشابه در کشورهای پیرامونی و تنوع بخشی به عملکردها و افزایش تاب‌آوری اقتصادی استان

– خلق مزیت‌های جدید مبتنی بر نقش دروازه‌ای استان و ظرفیت‌های گردشگری آن در پیوند با کریدورهای ملی و بین‌المللی

– قابلیت‌افزایی و تنوع بخشی فعالیت‌های اقتصادی در استان

- مدرن سازی روابط تولید و ارتقای ارزش افزوده فعالیت های اقتصادی در پیوند با کریدور غرب کشور و تقویت ارتباط و تعاملات فزاینده درون و برون استانی
- تخریب خلاق تعادل سطح پایین موجود در استان و قطبیت بخشی به کانون های توسعه در پیوند با یکدیگر در حوزه زنجیره فعالیت های لجستیک، ترانزیت، فرآوری معادن، کشاورزی نوین، گردشگری با گرایش به اقتصاد دانش بنیان و در ارتباط با کریدورهای ملی و بین المللی
- ارتقای رقابت پذیری و بسط عدالت فضایی در تمامی عرصه های استان در برخورداری از امکانات و ظرفیت های اقتصادی و اجتماعی
- تحول اساسی در ساختارهای مدیریتی و نهادی استان مبتنی بر شایسته سالاری، بومی گرایی و تحرک اجتماعی
- فعال سازی ظرفیت های اقتصادی و اجتماعی مغفول ناشی از واگرایی ساختارهای نهادی استان
- ارتقای قابلیت های محیطی و استفاده مطلوب از مزایای موقعیت سرزمینی با اتکا به غنا و تنوع اکوسیستم های طبیعی موجود در استان
- کنترل و کاهش تعارضات از منابع محیطی در استان
- تعادل بخشی و صیانت از منابع محیطی در استان و کاهش شدت استفاده از منابع آب و خاک
- تحول در ساختار بهره برداری از منابع بیولوژیک (آب، خاک و پوشش گیاهی) و منابع فیزیکی (مشمول بر ذخایر معدنی، ژئومورفولوژی و اقلیم) مبتنی بر توان سرزمینی و ظرفیت های محیط، ارتقاء نظام بهره وری و هماهنگی نظامات بهره برداری منابع
- ارتقاء نقش عملکردی و سلسله مراتبی ارومیه در استان در پیوند با کریدور غرب کشور
- تقویت نقش و تعاملات مراکز اصلی ساختار فضایی استان (ماکو و خوی در شمال استان و مهاباد، بوکان، نقده و میاندوآب در جنوب استان) در پیوند با شهر ارومیه و کریدور غرب
- تقویت شبکه ارتباطی درونی استان
- خلق مزیت های اقتصادی در ارتباط با کریدورهای ملی و بین المللی و تقویت استخوان بندی فضایی استان با ایجاد و تقویت کریدورهای درونی

۲-۶- شکل بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت دار استقرار جمعیت

- شهرهای موجود، قلمرو و نقاط اصلی استقرار جمعیت و دارای ظرفیت پذیرش سقف جمعیت در آینده

- بسیاری از پهنه های همجوار و کم ارتفاع و فاقد محدودیت ارتفاعی استان
- پهنه های شمال استان در حوضه رودخانه زنگمار و جنوب استان در حوضه زرينه رود
- طیف ارتفاعی حداکثر تا ۲ هزار متر شامل؛ طیف ارتفاعی ۸۲۰ تا ۱۴۰۰ متر در شهرستان های خوی، ماکو، شوط، چالدران، چایپاره و پلدشت، طیف ارتفاعی ۱۲۸۰ تا ۱۶۰۰ متر در شهرستان های ارومیه و اشنویه؛ طیف ارتفاعی ۸۷۰ تا ۱۳۰۰ متر در شهرستان های سردشت و پیرانشهر
- شهرهای واجد استقرار جمعیت در جنوب غربی استان شامل شهرستان های پیرانشهر و سردشت
- شهرهای واجد استقرار جمعیت در شمال غربی استان با حفظ فاصله امنیتی از نوار مرزی
- پهنه های مناسب در مجاورت و نزدیکی به پهنه های کار و فعالیت
- پهنه های توسعه متصل به کانون های رو به رشد مانند بوکان، سردشت و مهاباد

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت

فعالیت کشاورزی

- دشت خوی، دشت ارومیه، دشت نقده و دشت میاندوآب جزو پهنه های با ارزش کشاورزی و نیازمند حفاظت ویژه
- اراضی مرغوب در پیرامون شهرهای بزرگ و مهمی چون ارومیه، خوی، مهاباد، میاندوآب
- تمامی دشتهای، رود دره ها و دشتهای میانکوهی حتی دامنه های کم شیب و تپه ماهوری استان
- قلمروهای کشت مکانیزه شامل دشتهای هموار و گسترده از خوی تا میاندوآب
- قلمرو محصولات گرمسیری در شمال استان در حوزه ماکو، پلدشت و شوط
- قلمرو محصولات سردسیری در نواحی کوهستانی و دشت میانکوهی از جمله دشتهای چالدران، سیلوانا، موانا و به طور عمومی نیمه غربی استان که پوشیده از کوهستان است.

فعالتهای خدماتی

- شهر ارومیه به عنوان قطب رشد استان و شهر خوی و شبکه همکار شهری بوکان- میاندوآب- مهاباد در جنوب استان به عنوان دو بازوی خدماتی مرکز استان
- منطقه آزاد تجاری و صنعتی ماکو
- تمامی کانونهای مرزی در تمرچین (پیرانشهر)، کیله (سردشت)، سرو (ارومیه)، رازی (خوی)، بازرگان (ماکو)، کوزه رش (سلماس) و پلدشت و توسعه عملکردهای مرزی در اشنویه و چالدران (پیراحمد کندی و شیخ سلو سفلی)
- محدوده های مرتبط با ایجاد کریدور پیشنهادی بازرگان - چابهار از جمله تکاب و چالدران

– شهرستانهای ارومیه، ماکو و شبکه همکار شهری مهاباد- بوکان- میاندوآب جهت ایجاد مراکز ملی و فراملی لجستیک

فعالیت‌های صنعتی

- منطقه آزاد تجاری و صنعتی ماکو
- منطقه ویژه اقتصادی سلماس
- حداکثر فاصله ممکن با مراکز جمعیتی و سکونتی بزرگ استان
- مناطق با امکان ایجاد محدوده‌های صنعتی با کشورهای مجاور از جمله در شهرستانهای پیرانشهر، ماکو و چالدران

– شهرکها و نواحی صنعتی موجود

فعالیت‌های معدنی

- استقرار فعالیت‌های معدنی در بیشتر نقاط استان اما با حجم بیشتر در زمینه آهن در نواحی جنوبی و مرکزی استان از جمله مهاباد- اشنویه- تکاب- ارومیه- شاهین دژ
- در زمینه طلا و نقره در سراسر استان
- در زمینه مس در نواحی شمالی و جنوب غربی استان
- در زمینه جیوه در نواحی شمالی- غربی- جنوب غربی استان
- در زمینه باریت در سراسر استان به ویژه مهاباد
- در زمینه کرومیت در شمال و شرق استان

فعالیت‌های گردشگری

- اراضی کوهستانی و مرتفع و مراتع مختص گردشگری گسترده و متمرکز و طبیعت گردی از جمله در سردشت، چالدران و تکاب و جنوب استان
- مجتمع‌های گردشگری و سایت‌های زیست بوم گردی در مناطق زرآباد- تالاب کانی برازان- جنگلهای میرآباد- آق گل
- گردشگری تاریخی- فرهنگی سطح یک استان در چالدران (قره کلیسا)، تکاب (تخت سلیمان)، خوی (شمس تبریزی) و نقده (تپه حسنلو)
- محورهای گردشگری پیرامون دریاچه ارومیه، محور گردشگری خوی- سیه چشمه- ماکو و محور گردشگری بازرگان- ماکو- ایواوغلی و محور گردشگری سلماس- ارومیه و محور سرو- ارومیه - جزیره شاهی و محور

گرد شگری ارومیه - اشنویه و محور گرد شگری نقده - پیرانشهر و اشنویه و محورهای رودخانه‌ای جنوب استان و محور ارس در شمال استان

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت و فعالیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی - حفاظتی و ...)

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت

- نواحی در معرض محدوده‌های سیل مانند دلتای رودخانه‌های زرينه رود و سيمينه رود
- اراضی حاشیه جلگه دریاچه ارومیه و دشت‌های کاو و سیلابی ارومیه، رود دره‌های استان، پهنه‌های سیلابی رودخانه‌های بزرگ مانند قطورچای و قادارچای، پهنه‌های حاشیه رود ارس، تالاب‌های فصلی و دائمی رودخانه ارس
- نواحی دارای پتانسیل بالای زمین لرزه و گسل پیرامون شهر سلماس
- نواحی دارای مخاطرات هیدرواقليمی نظیر یخبندان در ارتفاعات بالاتر از ۲۲۰۰ متر به دلیل یخبندان بیش از ۶ ماه در سال
- نواحی دارای مخاطرات هیدرواقليمی نظیر بهمین در دامنه‌های کوهستانی استان و پرشيب (بالاتر از ۴۵ درصد)
- پهنه‌های در معرض رانش و لغزش زمین که در اراضی سست و فرسایش پذیر استقرار یافته‌اند مانند رسوبات تبخیری و اشکال لندفرم هزار دره در محدوده‌های جنوب مهاباد
- محدوده‌های در معرض ریزش زمین مانند دیوار ماکو و دیوار گسل‌های بزرگ
- قلمرو جنگل‌ها و بیشه‌زارها و تالاب‌ها و یا شوره‌زارها و کفه‌های رسی و نمکی که دارای موانع طبیعی هستند یا جزو نواحی حفاظت شده محسوب می‌شوند.
- قلمروهای فاقد مزیت برای استقرار جمعیت و توسعه سکونت (شهری و روستایی)**
- نواحی کم آب با محدودیت شدید آبی یا بروز تنش آبی همانند دشت‌ها با بیلان منفی
- نواحی زیست محیطی (جنگل، تالاب، شوره‌زار، کفه‌رسی و نمکی)، جنگل‌های میرآباد و تالاب‌های حاشیه‌ای
- نواحی پیرامون دریاچه ارومیه (به لحاظ ویژگی‌های طبیعی و اقتصادی مناسب برای استقرار جمعیت) اما به دلیل تشدید پدیده تمرکزگرایی و نامتعادل کردن فضایی جغرافیایی نامناسب برای استقرار جمعیت
- نواحی پیرامون رود دره‌های استان به دلیل رشد فزاینده باغ‌ویلاها در پیرامون شهرچای، بالادست شهر ارومیه و نقده، الند-قطورچای، بالادست شهر خوی و فیوروق

- قلمروهای دارای محدودیت های قانونی استقرار جمعیت و فعالیت مانند مناطق حفاظت شده و یا نواحی نظامی و مناطق مرزی استان
- قلمروهای دارای انزوای جغرافیایی در پهنه کوهستانی و غربی استان که به دور از شبکه ارتباطی و تاسیسات شهری بوده و همچنین محدودیت محیطی دارد
- قلمروهای فاقد مزیت در توسعه فعالیت های کشاورزی، صنعتی و گردشگری**
- قلمروهای فاقد مزیت کشاورزی**
- کشت محصولات جالیزی و صیفی جات در مناطق دور از بازار مصرف و خرابی این محصولات (دشتهای موانا- سیلوانا- زرآباد- چالدران)
- کشاورزی بر روی خاکهای درجه ۴ و ۶ با محدودیت شدید (از جمله پایاب رودخانه سیمینه رود و زرینه رود)
- کشت آبی محصولات زراعی آب بر در پهنه های سیل گیر و حاشیه رودخانه ها (حوضه های زرینه رود و سیمینه رود)
- دیم کاری در دامنه های پر شیب و هزاردره و گچی و نمکی (جنوب مهاباد)
- کشت محصولات ارزشمند در مجاورت مناطق پر تردد و یا پهنه های دارای تفرج متمرکز
- کشت محصولات آب بر جالیزی و صیفی جات بر حوضه رودخانه های دارای تنش آبی (حوضه ارومیه)
- قلمروهای فاقد مزیت صنعت و معدن**
- استقرار شهرک صنعتی در نواحی کم جمعیت و فاقد نیروی متخصص بومی
- بهره برداری معدنی در داخل مناطق حفاظت شده محیط زیست استان
- مکانیابی شهرک صنعتی داخل یا مجاور نواحی تحت حفاظت محیط زیست استان
- عدم استقرار محدوده های صنعتی جدید پیرامون شهر ارومیه به دلیل سیاست تمرکززدایی
- معدن کاری در حریم شهرها و مجاور نقاط سکونت بزرگ استان
- قلمروهای فاقد مزیت گردشگری**
- مکانیابی پهنه های تفرج متمرکز در نواحی پرت و دور افتاده استان که عوامل جاذبه ای در سطح پایین دارند
- استقرار پهنه های تفرج و گردشگری در نواحی مجاور صنایع و شهرک های صنعتی استان و یا نواحی که در معرض آلودگی های صوتی، بصری و آب و خاک و هوا هستند.
- نواحی که دارای چشم اندازهای محدود و کم تنوعی هستند مانند پهنه دشت های زراعی و یا دیم زارها و مراتع کم تراکم که امکانات و مواهب طبیعی محدودی نیز برای گردشگران دارند از مزیت نسبی کمتری برخوردارند.

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت های کشاورزی و صنعتی و معدنی و گردشگری قلمروهای نامناسب توسعه کشاورزی

– نواحی کوهستانی و مرتفع بالای ۲۰۰۰ متر (دامنه های کوه اورین، منطقه تخت سلیمان و کوه بلقیس، دیواره ماکو- سنج) (سنندج)

– نواحی کوهستانی با برونزدگی سنگی و شیب بالای ۱۵٪

– نواحی تپه ماهوری با مورفولوژی هزاردره و رخساره سنگ تبخیری و مارنی (قسمتهایی از شهرستان شوط- ماکو- خوی- چایپاره- پلدشت و بخشهایی از رودخانه مهاباد و سیمینه رود)

– نواحی جلگه ای حاشیه دریاچه ارس و ارومیه با اراضی پست و شور و کفه نمکی و شوره زار

قلمروهای نامناسب توسعه صنعت

– نواحی منزوی و دورافتاده از امکانات دسترسی و ارتباطات (به ویژه نیمکره غربی استان)

– پیرامون دشتهای کشاورزی و خارج از پهنه خاک حاصلخیز و مناسب کشاورزی

– عدم استقرار بر روی نواحی چهارگانه تحت نظارت سازمان حفاظت محیط زیست

– عدم استقرار این پهنه ها بر روی اراضی کشاورزی مکانیزه و آبخوان آبرفتی

– نواحی دارای معضلات زیست محیطی (پیرامون کریدور جنوبی شهر ارومیه تا کیلومتر ۱۵ به دلیل کوره های آجرپزی)

– نواحی مرتفع و کوهستانی بالای ۲۵۰۰ متر با طول دوره سرما بیش از ۶ ماه از سال (به ویژه نیمکره غربی و جنوب شرق استان)

– پهنه های پرمخاطره و دارای تهدیدات طبیعی به ویژه در خوی و سلماس

– نواحی با فاصله زیاد از منابع زیرساختی انرژی و حمل و نقل از جمله در جنوب شرق استان

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان آذربایجان غربی به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص ها و اولویت های توسعه استان

تخصص اصلی استان در مقیاس فراملی در زمینه لجستیک، ترانزیت، بازرگانی و گردشگری قابل تعریف است و در کنار آن با توجه به کشاورزی نوین و هوشمند، معدن و فعالیت های دانش بنیان با برخورداری از زنجیره های صنعتی مرتبط با آن نیز تخصص کلیدی استان در سطح ملی است. جزئیات بیشتر در سطح نواحی و مناطق برنامه ریزی استان به شرح زیر است:

– پهنه پلدشت – چالدران – شوط – ماکو با تخصص و اولویت توسعه در زمینه لجستیک، صنایع پاک، مبادلات بین‌المللی و گردشگری و با عملکردهای غالب قابل استقرار در زمینه صنعت، لجستیک، ترانزیت، گردشگری (طبیعی، تاریخی و تجاری)، مبادلات بین‌المللی، معدن (فلزی)، کشت در محیط‌های کنترل شده، آبی‌پروری و دامپروری مکانیزه

– پهنه خوی – چایپاره با تخصص و اولویت توسعه در زمینه صنایع تبدیلی، معدن (غیرفلزی)، کشاورزی مکانیزه، گردشگری و لجستیک و با عملکردهای غالب قابل استقرار در زمینه کشاورزی و دامپروری مکانیزه، زنبورداری، معدن (غیرفلزی)، صنعت، لجستیک، ترانزیت، گردشگری (تاریخی – فرهنگی، سلامت، طبیعی و تجاری) و سطح دوم خدمات برتر استانی

– پهنه ارومیه – سلماس با تخصص و اولویت توسعه در زمینه مختلط چند عملکردی و اقتصاد خلاق و با عملکردهای غالب قابل استقرار در زمینه خدمات برتر، کشاورزی و دامپروری مکانیزه، آبی‌پروری، زنبورداری، معدن، صنعت، لجستیک، ترانزیت، گردشگری (چند عملکردی)، بازرگانی و کشت در محیط‌های کنترل شده

– پهنه اشنویه – پیرانشهر – سردشت با تخصص و اولویت توسعه در زمینه مبادلات بین‌المللی، گردشگری و کشاورزی و با عملکردهای غالب قابل استقرار در زمینه گردشگری (طبیعی و تجاری)، زنبورداری، ترانزیت، کشاورزی مکانیزه و ارگانیک، مبادلات بین‌المللی، دامپروری مکانیزه و آبی‌پروری

– پهنه بوکان – مهاباد – میاندوآب و نقده با تخصص و اولویت توسعه در زمینه لجستیک، صنعت (شیمیایی – تبدیلی – معدنی)، معدن (غیر فلزی)، کشاورزی مکانیزه، گردشگری و قطب فرهنگی و با عملکردهای غالب قابل استقرار در زمینه کشاورزی و دامپروری مکانیزه، آبی‌پروری، معدن (غیر فلزی)، گردشگری (تاریخی، سلامت، طبیعی متمرکز و گسترده)، صنعت، لجستیک، ترانزیت، قطب فرهنگی و سطح دوم خدمات برتر استانی

– پهنه تکاب – شاهین‌دژ با تخصص و اولویت توسعه در زمینه گردشگری، زنجیره‌های معدنی و دامپروری مکانیزه و با عملکردهای غالب قابل استقرار در زمینه دامپروری مکانیزه، زنبورداری، معدن، صنعت (زنجیره معدنی)، ترانزیت، گردشگری (تاریخی و طبیعی) و کشاورزی (باغداری)

۲-۳- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

کشاورزی

– مدرن‌سازی و اصلاح الگوهای کشت و نظام بهره‌برداری کشاورزی در جهت ارتقاء کیفیت محصولات کشاورزی و ایجاد مزیت رقابتی برای این محصولات

- برند سازی محصولات کشاورزی
 - ارتقا زیر ساخت های فرآوری محصولات در جهت توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی و ایجاد و توسعه زنجیره های صنعتی - کشاورزی
 - هوشمند سازی، افزایش بهره وری و ارتقا مکانیزاسیون فعالیتهای کشاورزی (از طریق مدرن سازی آبیاری، کشت در محیط های کنترل شده، تجمع و یکپارچه سازی و ...)
 - کاهش سطح زیر کشت آبی در محدوده حوزه آبریز دریاچه ارومیه در محدوده های متعارض طبیعی
 - تغییر الگوی کشت در حوزه های بحرانی
 - افزایش سطح زیر کشت گلخانه ای و گسترش کشت هیدروپونیک و کشت پلاستیکی
 - تغییر الگوی پرورش دام و ایجاد واحدهای صنعتی و مکانیزه دامداری، مرغداری و طیور در استان از دام کوچک به دام بزرگ برای کاهش فشار بر مراتع در حاشیه دریاچه ارومیه و نواحی جنوبی استان
 - توسعه فعالیت های آبی پروری به ویژه در حوزه زاب و ارس
 - توسعه فعالیت های کشاورزی با تمرکز بر محصولات پر آبخواه در حوزه زاب
- صنعت**
- رویکرد انقباضی و محدوده کننده در تعددبخشی به مناطق ویژه اقتصادی، شهرکها و نواحی صنعتی در استان در جهت تعادل بخشی به بهره برداری واقعی از شهرکها و نواحی صنعتی موجود
 - بهره مندی از ظرفیت های مرزی در حوزه تولید محصولات نهایی صنعتی و کارخانه ای مورد نیاز در بازارهای پیرامونی (به ویژه عراق و آذربایجان)
 - خلق مزیت در حوزه فعالیت های مرتبط با علم و فناوری و اقتصاد خلاق در شهر ارومیه
 - تمرکز بر توسعه زیرساخت ها مرتبط با ایجاد اکوپارک های صنعتی در محدوده جنوب و جنوب شرق استان
 - توسعه زیرساخت ها در جهت ایجاد صنایع انرژی بر و سنگین در بخشهای جنوب شرقی استان (شرق میاندوآب و پهنه درونی شبکه شهری همکار جنوبی)
 - تمرکز بر توسعه صنایع تبدیلی و برندسازی محصولات
 - توسعه صنایع غذایی با تاکید بر گروه آشامیدنی ها و نوشیدنی های طبیعی
 - ارتقا رویه ها و زیرساختها در جهت توسعه صنایع پاک در منطقه آزاد ماکو

– تقویت ارتباطات و تعاملات در محور منطقه آزاد ماکو - منطقه ویژه سلماس در پیوند با مرکزیت فناوری در شهر ارومیه

– مدرن سازی و ارتقای تکنولوژی تولید بخش صنعت در شهر ارومیه

معدن

– ایجاد و توسعه اکوپارک های صنعتی با محوریت صنایع مرتبط با کانسارهای فلزی در تکاب و مهاباد و همچنین شمال استان

– توسعه بهره برداری از معادن غیرفعال استان و زنجیره سازی فعالیت های صنعتی و معدنی

– کاهش خام فروشی و توسعه بخش فرآوری معدنی با تکنولوژی روز دنیا و رویکرد توسعه صادرات محصولات در راستای افزایش ارزش افزوده به ویژه در محصولات با ارزش اقتصادی بالا

– ایجاد و توسعه صنایع متکی بر فرآوری معادن در راستای کاهش خام فروشی در بخش معادن

– ایجاد زنجیره ها و شبکه های تولید در بخش صنایع متکی بر کشاورزی و معدن

نظام سکونتگاهی

– تقویت نقش ارومیه به عنوان مرکز استان در پیوند با عرصه های عملکردی و سکونتگی (سایر شهرهای استان)

– ایجاد قطب های رشد منطقه ای

– تقویت یکپارچگی و انسجام فضایی استان و پیوند میان سکونتگاه های شهری استان با استفاده از کریدور توسعه غرب کشور

– قطبیت بخشی به منطقه آزاد ماکو و ارتقای سطح عملکردی شهر ماکو در نیمه شمالی استان

– تقویت و ارتقاء سطح عملکردی شهرهای میانی و بزرگ استان

– ایجاد شبکه همکار شهری در جنوب استان مابین مهاباد، میاندوآب و بوکان

– ایجاد مراکز همیار مدیریت سرزمین شامل تقویت ارومیه (به عنوان سطح یک خدمات برتر) و خوی و شبکه همکار جنوب استان (به عنوان سطح دو)

– نگهداشت جمعیت در شهرهای کوچک و روستاهای مرزی از طریق توسعه فعالیت در این سکونتگاه ها

– تقویت ارتباطات و پیوندهای اقتصادی-اجتماعی مناطق مرزی با مناطق داخلی کشور و مقابله با انزوا در مناطق

– توجه خاص به توسعه مبتنی بر منافع و شرایط محلی و بومی در مناطق مرزی

حمل و نقل

– توسعه زیرساخت های لجستیکی استان در پیوند با منطقه آزاد ماکو

- ایفای نقش استان در ترانزیت و حمل و نقل بین‌المللی (هوایی، ریلی و جاده‌ای)
- تقویت شبکه ارتباط سریع و ایمن با سایر استان‌های همجوار
- تقویت زیرساخت‌های حمل و نقل در راستای تحقق اهداف مرتبط با کریدور غرب
- ارتقای عملکردهای کریدوری استان در سطح ملی و ملی
- توسعه زیرساخت‌های فناوری محور در حوزه حمل و نقل هوشمند

محیط زیست

- توسعه در زمینه کشاورزی با تاکید بر مکانیزاسیون کشاورزی آبی و افزایش بهره‌وری اراضی دیم با اصلاح ساختار فیزیکی زمین
 - کاهش سهم آب در بخش کشاورزی از ۹۰ درصد فعلی به ۷۵ درصد در کشت‌های مکانیزه و ۸۰ درصد در بخش‌های نیمه مکانیزه و کشت‌های آبی و معمول
 - اصلاح الگوی کشت با تاکید بر کشت در محیط‌های کنترل شده و کاشت گیاهان زراعی کم‌آب بر
 - خروج از انزوای جغرافیایی با بسط کریدورهای ارتباطی و ارتقاء موقعیت‌های دروازه‌ای
 - زیست‌بوم گردی و صیانت از خرده‌فرهنگ‌ها در جهت ترویج فضای جغرافیایی و حفاظت از تاریخ و فرهنگ پربار منطقه
 - آبرزی پروری و توسعه باغات و محصولات باغی به منظور تکمیل زنجیره‌های صنایع غذایی و کشاورزی
 - توسعه واحدهای کانه‌آرایی و ایجاد ارزش افزوده بر روی محصولات معدنی استان
 - بسط دانش فنی و بومی استان با واحدهای دانشگاهی و آموزش عالی در خصوص صنایع دستی و تجارب کشاورزی و دامپروری استان (فرش‌های دست‌باف، و سایر بافتنی‌ها و نیز صنایع خشکبار و محصولات دامی و لبنی) در راستای تحقق توسعه پایدار
 - برخورداری از انرژی‌های نوین و پاک با توجه به پتانسیل‌های طبیعی محیط (انرژی بادی و خورشیدی)
 - بررسی طرح‌های انتقال آب از حوزه آبریز مرزی غرب به سمت حوضه ارومیه
 - بهره‌برداری از انرژی جنبشی آبها و تامین نیروی برق و احداث سد‌های برقابی به ویژه در حوضه زاب و قطورچای و زنگمار
- #### اجتماعی و فرهنگی
- ارتقاء پوشش نیازهای خدماتی منطقه‌ای در حوزه آموزش و بهداشت به تناسب ظرفیت‌های جمعیتی

– توانمندسازی اقتصادی و اجتماعی خانوارها و شاغلین (به ویژه در نقاط مرتبط با اشتغال غیررسمی، فقر و حاشیه‌نشینی)

– توسعه قطب فرهنگی برای تعاملات اقوام و فرهنگ‌ها در سطح ملی و فراملی در ارومیه و مهاباد
– ارتقاء رقابت‌پذیری و بهبود فضای کسب و کار استان با اولویت تنوع بخشی به عملکردهای اقتصادی استان و توسعه مناطق و نواحی (معافیت‌ها و مشوق‌ها و...)

– ظرفیت‌سازی جهت بکارگیری الگوهای ضابطه‌مند در حوزه ساختار اداری-مدیریت استان
– ظرفیت‌سازی جهت توسعه و ارتقا همکاریهای اقتصادی و فرهنگی فراقومی در استان و تغییر انگاره‌های ذهنی یا عینی موجود

تجارت و بازرگانی

– توسعه زیرساخت‌های لجستیکی استان در پیوند با منطقه آزاد ماکو
– ایجاد مراکز ملی لجستیکی در جنوب استان
– تمرکز بر توسعه موضوع ترانزیت در استان از منظر ارتقای زیرساخت و قوانین
– ارتقا نقش آفرینی کانون‌های مرزی در اقتصاد استان و توسعه عملکردهای بین‌المللی آنها و توسعه زیرساخت‌های مرتبط با آنها به درون استان

– توسعه ظرفیت‌های انبارداری و سردخانه‌ای و لجستیکی در نوار مرزی
– توسعه همکاری اقتصادی و فرهنگی منطقه‌ای با کشورهای پیرامونی ذیل سیاست‌ها و توافقات ملی صورت گرفته و یا پیشنهاد تمهیدات نوین منطقه‌ای

گردشگری

– توسعه گردشگری متمرکز در بخش‌های سلامت، تاریخی، فرهنگی، تفریحی و تجاری (زیرساخت‌ها، خدمات، رویه‌ها، تسهیلات و...)

– توسعه گردشگری متمرکز و گسترده طبیعی و ارتقاء و توسعه محورهای گردشگری (زیرساخت‌ها، خدمات، رویه‌ها، تسهیلات و...)

– تقویت زیرساخت‌ها در جهت توسعه عملکردهای بین‌المللی عناصر گردشگری تاریخی-فرهنگی سطح یک استان در چالدران (قره کلیسا)، تکاب (تخت سلیمان)، خوی (شمس تبریزی) و نقده (تپه حسنلو)

– ارتقا زیرساخت‌های فناوری و توسعه ارتباطات، تبلیغات و بازاریابی در سطح ملی و فراملی برای شناساندن جاذبه‌های گردشگری استان و برندسازی آنها

– ایجاد زنجیره‌های هوشمند گردشگری در بین جاذبه‌های متنوع گردشگری استان با هدف افزایش جذب و نگهداشت گردشگران داخلی و خارجی

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

– منطقه آزاد تجاری و صنعتی ماکو و منطقه ویژه اقتصادی سلماس

– مسیر ترانزیتی کریدور شمال غرب کشور

– مسیر کریدور غرب کشور از شبکه شهری همکار جنوب استان به سمت ارومیه و در ادامه ماکو با گذر از چالدران)

– کریدور پیشنهادی شمال غرب- جنوب شرق کشور در راستای بهبود کریدورهای ترانزیتی ملی و استانی در مسیر بازرگان- تکاب (از درون استان) به سمت بیجار و مرکز کشور

– تقویت شبکه راه‌های شریانی موجود و آتی به ویژه از کانونهای مرزی و همچنین شهرستانهای چالدران، تکاب و سردشت به مرکز استان و مراکز منطقه ای

– توسعه شبکه ریلی استان (از جمله تمرچین - نقده، ارومیه- بازرگان، ارومیه - تبریز

– تقویت شبکه کریدوری بین استانی (آزادراه سرو- ارومیه- تبریز و همچنین رازی- خوی- تبریز، بزرگراه خوی- جلفا و آزادراه خوی- مرنند و بوکان - سفز، آزاد راه و راه آهن تکاب-زنجان)

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

– گسترش کشت محصولات هیدروپونیک (کشت در محیطهای کنترل شده) در شهرستان های شوط، پلدشت و ارومیه

– کشاورزی مکانیزه و هوشمند و ایجاد کشت و صنعت و یکپارچه‌سازی اراضی در حوزه سیمینه و زرینه در جنوب استان شامل شهرستانهای میاندوآب، بوکان، مهاباد و شاهین دژ و همچنین در حوزه نقده و پیرانشهر و دشت خوی و شهرستانهای ارومیه و سلماس در حوزه باغی و زراعی

– برنامه ایجاد مزارع چند عملکردی در شرق میاندوآب، چالدران، سردشت، تکاب و پلدشت

– شهرستانهای پیرانشهر، سردشت، پلدشت، ارومیه، میاندوآب، بوکان و شاهین دژ در حوزه آبرزی پروری

– شهرستانهای خوی، چایپاره، ارومیه، تکاب، اشویه، پیرانشهر و سردشت در حوزه زنبورداری

– شهرستانهای میاندوآب، نقده و مهاباد، ارومیه، سلماس، خوی، چالدران، تکاب دامپروری مکانیزه

– گسترش و توسعه قطب تأمین ماشین آلات و خدمات پشتیبان کشاورزی در بوکان

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- گسترش صنایع پاک و دانش بنیان در محدوده منطقه آزاد ماکو و منطقه ویژه اقتصادی سلماس
- صنایع انرژی بر و توسعه اکوپارک‌های صنعتی در شبکه همکار شهری میاندوآب-مهاباد-بوکان به ویژه در شرق میاندوآب
- تقویت زیرساختها جهت ایجاد شهرک صنعتی مشترک با کشورهای پیرامونی در کانونهای مرزی به ویژه در تمرچین پیرانشهر، سرو ارومیه، بازرگان ماکو، رازی خوی و چالدران
- امکان سنجی برداشت از منابع معدنی درون دریاچه ارومیه
- توسعه اکتشافات و بهره برداریها و ایجاد زنجیره های صنعتی- معدنی در شهرستانهای تکاب، مهاباد، ارومیه، خوی، چاپاره، سلماس، چالدران، میاندوآب، شاهین دژ و ماکو
- برنامه توسعه و تکمیل زنجیره فعالیت‌های صنایع غذایی و کشاورزی در شهرستانهای خوی، ارومیه، سلماس، ماکو و شبکه شهری همکار جنوب استان
- توسعه صنایع دستی به ویژه صنعت فرش در تکاب، شاهین دژ و خوی

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

- تمامی کانونهای مرزی در تمرچین (پیرانشهر)، کیله (سردشت)، سرو (ارومیه)، رازی (خوی)، بازرگان (ماکو)، کوزه‌رش (سلماس) و پلدشت و توسعه عملکردهای مرزی در اشنویه و چالدران (پیراحمد کندی و شیخ سلو سفلی)
- توسعه و تجهیز مراکز مرتبط با اقتصاد خلاق، هوشمند سازی و علم و فناوری با تمرکز بر شهر ارومیه و توسعه زیرساختهای فناوری و هوشمندسازی شبیه فعالیتها در سراسر استان
- ایجاد مراکز ملی و فراملی لجستیک در شهرستانهای ارومیه، ماکو و شبکه همکار شهری مهاباد-بوکان-میاندوآب
- تقویت زیر ساختها در جهت توسعه عملکردهای بین المللی عناصر گردشگری تاریخی- فرهنگی سطح یک استان در چالدران (قره کلیسا)، تکاب (تخت سلیمان)، خوی (شمس تبریزی) و نقده (تپه حسنلو)
- بهبود عملکرد و زیرساختها در محورهای گردشگری پیرامون دریاچه ارومیه محور گردشگری خوی-سیه چشمه-ماکو و محور گردشگری بازرگان-ماکو-ایواوغلی و محور گردشگری سلماس-ارومیه و محور سرو-

ارومیه - جزیره شاهی و محور گردشگری ارومیه - اشنویه و محور گردشگری نقده - پیرانشهر و اشنویه و محورهای رودخانه‌ای جنوب استان و محور ارس در شمال استان

- ایجاد زیرساخت‌ها و مرکزیت فوق تخصصی گردشگری سلامت جهت عملکرد در مقیاس فراملی در شهر ارومیه در قالب شبکه همکار با شهر تبریز

- توسعه زیرساخت‌های پاراکلینیکی در حوزه گردشگری سلامت در مناطق استان در همکاری با شهر ارومیه در شهر خوی، شهر ماکو، شهر پیرانشهر و شبکه همکار شهری مهاباد - میاندوآب و بوکان

- توسعه خدمات برتر و دانش بنیان و تجهیز مراکز مرتبط با اقتصاد خلاق، هوشمندسازی و علم و فناوری در ارومیه، خوی، ماکو سلماس و شبکه همکار شهری مهاباد - بوکان - میاندوآب

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

- سطح بندی خدمات برتر در استان با مرکزیت ارومیه در سطح یک جهت پوشش کل استان آن و در سطح دوم خوی جهت پوشش حوزه های جمعیتی شمالی و شبکه همکار شهری مهاباد - میاندوآب و بوکان جهت پوشش حوزه های جمعیتی جنوبی

- تقویت نقش و جایگاه شهر ارومیه به عنوان تنها قطب رشد استان

- تقویت پیوندها و تعاملات قطب رشد استان (شهر ارومیه) با کانون های توسعه و رشد منطقه ای استان (در شهرهای خوی، ماکو، بوکان، میاندوآب، مهاباد و نقده)

- تقویت نقش عملکردی - خدماتی شهرهای پیرانشهر، تکاب و چالدران (سیه چشمه)

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

- در شهر ستانهای سردشت، چالدران، تکاب، شوط، اشنویه و شاهین دژ متمرکز بر بهبود شاخص های توسعه انسانی از طریق ارتقاء زیرساختهای فرهنگی و خدماتی

- توسعه خدمات اجتماعی در حوزه سلامت و آموزش، مبتنی بر سرانه ها در تمامی شهر ستانها و مراکز سکونتی شهری و روستایی با استقرار سلسله مراتبی عملکردهای تخصصی تر در ارومیه، خوی و شبکه همکار شهری مهاباد -

میاندوآب و بوکان جهت پوشش حوزه های جمعیتی مجاور

- ایجاد قطبهای ملی و فراملی همکاریها و تبادلات فرهنگی و قومی در ارومیه و مهاباد

– در مناطق مواجه با اسکان غیررسمی و حاشیه‌نشینی در مناطق شهری استان به ویژه ارومیه، خوی، مهاباد، میاندوآب، بوکان و پیرانشهر متمرکز بر کاهش فقر شهری ساکنین، توسعه خدمات اجتماعی و توانمندسازی اقتصادی و اجتماعی

ماده ۴- برنامه‌های اجرایی آمایش استان آذربایجان غربی به قرار زیر است:

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاه‌ها
- برنامه سیاست‌گذاری زیرساختی و خدماتی در خصوص سکونتگاه‌های شهری و روستایی
- برنامه تقویت کانون‌های تولید روستایی و جایگزینی توسعه فعالیت محور روستایی با توسعه خدمات محور آنها

صنعت و معدن

- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- برنامه توسعه و گسترش خدمات پشتیبان تولید صنعتی و معدنی
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساختها، امکانات و تسهیلات موردنیاز توسعه معادن
- برنامه ارتقای بهره‌وری معادن (شناسایی قابلیت‌های معدنی جدید، جذب فناوری‌های نوین و ...)
- برنامه تهیه ضوابط اختصاصی مکان‌یابی و استقرار فعالیت‌های صنعتی مبتنی بر نقش پهنه‌ها

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- توسعه فناوری‌های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات و فعالیت‌های مجازی
- برنامه توسعه کاربردها و خدمات بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات
- برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فناوری

آموزش، علم و فناوری

- برنامه توسعه و انطباق فعالیت دانش‌بنیان با مزیت‌سنجی منطقه‌ای
 - برنامه ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی
 - برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش
- میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
دستگاه شورای عالی آمایش سرزمین

- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تأسیسات و خدمات مرتبط با گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی/فرهنگی/مذهبی
- برنامه توسعه گردشگری سلامت
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی
- برنامه حفظ و احیاء آثار تاریخی
- برنامه طراحی و ایجاد زنجیره‌های گردشگری در بین جاذبه‌های متنوع گردشگری استان با هدف افزایش جذب و نگهداشت گردشگران داخلی و خارجی

حمل و نقل

- برنامه تجاری سازی زیر ساخت های حمل و نقل جاده‌ای
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی
- برنامه سیاستگذاری توسعه زیر ساخت های حمل و نقل و تهیه برنامه های حمل و نقل
- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌های مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب‌ها، کریدورها و ...)

بازرگانی

- برنامه تدوین طرح‌ها، برنامه‌ها و راه‌اندازی مراکز تحقیقاتی مرتبط با بازرگانی
- برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات موردنیاز
- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌های مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب‌ها، کریدورها و ...)

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه بهینه‌سازی بهره‌برداری تولید و فرآوری آبزیان
- برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت
- برنامه توسعه پرورش دام و طیور
- برنامه توسعه کشت و صنعت
- برنامه توسعه مکانیزاسیون کشاورزی
- برنامه هوشمند سازی و توسعه کشاورزی دانش‌بنیان

- مدیریت صادرات محصولات کشاورزی
- برنامه توسعه پرورش زنبورداری
- برنامه تولید محصولات ارگانیک و سالم
- برنامه توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی
- تجاری سازی مدیریت بازار محصولات کشاورزی
- ارتقاء بهره‌وری و بهینه‌سازی تولید محصولات باغی
- ارتقاء بهره‌وری و بهینه‌سازی تولید محصولات زراعی
- مقابله با بیابان‌زایی

آب

- برنامه مدیریت تقاضا آب
- برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف
- ارتقاء بهره‌وری آب در بخش‌های مختلف
- برنامه بهسازی و توسعه تأسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب
- برنامه حفاظت و پایش کمی و کیفی منابع آب‌های سطحی و زیرزمینی

محیط زیست و منابع طبیعی

- برنامه جامع مدیریت مراتع و جنگل‌ها
- برنامه آبخیزداری و آبخوان‌داری
- برنامه حفاظت خاک
- تحقیق و توسعه در امور محیط زیست
- حفاظت و احیاء زیست بوم‌های آبی
- حفاظت و احیاء زیست بوم‌های خشکی

انرژی

- برنامه توسعه انرژی‌های نوین و تجدیدپذیر
- دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناسایی تهدیدات و مصون‌سازی و کاهش آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل)

- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی
- برنامه ارتقاء امنیت پایدار، فراگیر و هوشمند مناطق مرزی مبتنی بر نقش مردم و فن‌آوری اطلاعات و صیانت از توسعه و کارکردهای سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی قانونی در مرزها
اقتصاد و سرمایه‌گذاری

- برنامه توسعه زیرساخت‌های صادراتی
- برنامه تسهیل تجارت با تاکید بر بازگشایی بازارچه‌های مرزی
فرهنگ و هنر

- برنامه توسعه تولیدات و خدمات فرهنگی
- برنامه تقویت و حفظ آداب و رسوم و سنن فرهنگی
سرمایه اجتماعی

- برنامه توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر
مدیریت نهادی

- برنامه توانمندسازی و بهره‌گیری حداکثری از ظرفیت مشارکت مردمی در اداره امور
- برنامه ارتقای نظام تصمیم‌گیری استان مبتنی بر تمرکززدایی و توسعه اختیارات نواحی
- تدوین برنامه جامع ارتقا رقابت‌پذیری و بهبود فضای کسب و کار استان
ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ۶- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورای عالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲- که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق‌پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورای عالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم‌چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آبی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.